“是” ในบทบาทหน้าที่ของคำวิเศษณ์
“是” As An Adverb

อรนรินทร์ วิจักษณ์เมธี[1*], วสันต์ ทรัพย์ศิริพันธ์[2]
Onnarin Wichaksamethi[1], Wasan Supsiriphan[2]

Received: October 8, 2023
Revised: November 13, 2023
Accepted: November 21, 2023

วารสาร ช่อพะยอม CHOPHAYOM JOURNAL

[1]คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ปักกิ่ง
School of Chinese Language and Literature, Beijing Normal University
(Email : onnarinw@gmail.com)
*Corresponding Author
[2] สาขาวิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
Chinese Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University
(Email : wasan.s@rsu.ac.th)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทบาทหน้าที่ของ “是” ในภาษาจีนในอีกแง่มุมหนึ่งที่นอกเหนือจากการใช้เป็นคำกริยาในประโยค ซึ่งนั่นก็คือ “是” ในลักษณะหน้าที่ของคำวิเศษณ์ โดยศึกษาการใช้ “是” ในลักษณะนี้จากเอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัย ตลอดจนตัวอย่างประโยคที่พบในคลังข้อมูล BLCU Corpus Center (BCC) ปี 2023 ของมหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง รวมกว่า 1,000 ประโยค พบว่า “是” ที่ถูกใช้ในรูปแบบของคำวิเศษณ์มีความแตกต่างจาก “是” ที่ถูกใช้ในรูปแบบของคำกริยาอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ “是” ที่เป็นคำกริยาจะมีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรม และทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค ส่วน “是” ที่เป็นคำวิเศษณ์จะไม่มีหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรมในประโยคแต่อย่างใด แต่จะทำหน้าที่ในการเน้นส่วนประกอบหรือการแสดงน้ำเสียงของประโยคนั้น ๆ เท่านั้น ซึ่ง “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะนี้มักจะพบได้ในประโยคที่ตำแหน่งด้านหลังของ “是” เป็นคำกริยา กริยาวลี คำคุณศัพท์ คุณศัพท์วลี และวลี “的” โดย “是” ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าคำหรือวลีดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาเพื่อขยายคำหรือวลีเหล่านั้น ไม่มีบทบาทหน้าที่ในฐานะภาคแสดงของประโยค นอกจากนี้ ลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่งของ “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์คือ “是” ที่อยู่ในประโยคนั้น ๆ สามารถละได้ และไม่ส่งผลกระทบต่อความหมายของประโยคแต่อย่างใด จากการศึกษาตำแหน่งของ “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะของคำวิเศษณ์ในประโยค พบว่าคำวิเศษณ์ “是” จะปรากฏอยู่ในโครงสร้างประโยคสองรูปแบบด้วยกัน คือ“หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” และ “是 + ...的”

คำสำคัญ: 是, บทบาทหน้าที่ทางไวยากรณ์, คำวิเศษณ์

Abstract

This academic paper aims to present the function of “是” in Chinese. In addition it is used as a verb in sentences, which is the “是” in the adverbial function. Theve are some studies the use of “是” in research papers, academic papers, through more than 1,000 example sentences found in the 2023 Center for Chinese Linguistics PKU (CCL) archives of Peking University. It was found that “是” used in the adverb form is significantly different from “是”. In other words, “是” as a verb plays a role in linking the relationship between the subject and the object of the sentence. Moreover, it acts acts as a predicate in a sentence. While the adverb “是” doesn't connect the subject and the object in the sentence but it only serves to emphasize the components or express the intonation of that sentence. The “是” functions in this way is often found in sentences after “是” as a verb, phrasal verb, adjective, adjective phrase and the phrase “的”, where “是” is placed before the words or phrases act as an modifier to modify those words or phrases, it isn't the predicate in the sentence. In addition, another feature of “是” that functions as an adverb in the sentence can be omitted and does not affect the meaning of the sentence. From the study of the position of “是” in a sentence. was found that the adverb “是” appears in two forms are “noun + 是 + word or phrase that is not a noun or noun phrase” and “是 + ...的”.

Keyword: 是, Grammatical Role, Adverb

บทนำ

ในภาษาจีน คำวิเศษณ์คือคำชนิดหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการขยายคำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ หรือก็คือเป็นบทขยายกริยาในประโยคที่ทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบของประโยคนั้นๆให้มีความหมายเด่นชัดมากยิ่งขึ้น สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายชนิดด้วยกัน อาทิ คำวิเศษณ์แสดงระดับ คำวิเศษณ์แสดงการปฏิเสธ คำวิเศษณ์แสดงขอบเขต และคำวิเศษณ์แสดงน้ำเสียง (Huang & Liao, 2017) ซึ่งในภาษาจีนนั้น คำที่ถูกจัดอยู่ในประภทของคำวิเศษณ์มีจำนวนมาก แต่จุดที่น่าสนใจก็คือ ในบรรดาคำเหล่านั้น “是” เองก็ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในคำวิเศษณ์ด้วยเช่นกัน

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า “是” จัดเป็นคำกริยาชนิดหนึ่งในภาษาจีนที่มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป อาทิ วิกตรรถกริยา (Wang, 1985) สัมพันธกริยา (Fan, 1998) และกริยาแสดงการพิจารณา (Huang & Liao, 2017) มักปรากฏอยู่ในประโยคที่มีโครงสร้างเป็น “หน่วยประธาน + ภาคแสดง + หน่วยกรรม” ซึ่ง “是” ในประโยคโครงสร้างดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค (Lu, 2016) โดยเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรม ให้มีความสัมพันธ์กันในแบบต่างๆ อาทิ ความสัมพันธ์แบบเสมอภาค ความสัมพันธ์แบบระบุประเภท ความสัมพันธ์แบบแสดงการดำรงอยู่ และความสัมพันธ์แบบแสดงความเป็นเจ้าของ (Li, 1985) ยกตัวอย่างเช่น

ความสัมพันธ์แบบเสมอภาค

(1) 中国的首都是北京。(Fan, 1998)

“是” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค โดยเชื่อมหน่วยประธานกับหน่วยกรรมให้มีความสัมพันธ์แบบเสมอภาคกัน กล่าวคือ ทั้งหน่วยประธานและหน่วยกรรมต่างก็มีความหมายเดียวกัน และสามารถสลับตำแหน่งกันได้

ความสัมพันธ์แบบระบุประเภท

(2) 小陈是上海人。(Fan, 1998)

“是” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค โดยเชื่อมหน่วยประธานกับหน่วยกรรมให้มีความสัมพันธ์กันแบบระบุประเภท กล่าวคือ หน่วยประธานถูกจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยกรรม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ หน่วยกรรมทำหน้าที่บ่งบอกประเภทของหน่วยประธาน

ความสัมพันธ์แบบแสดงการดำรงอยู่

(3) 村子前边是一条小河。(Fan, 1998)

“是” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค โดยเชื่อมหน่วยประธานกับหน่วยกรรมให้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงการดำรงอยู่ ซึ่งแสดงความหมายว่า ในหน่วยประธานนั้นมีหน่วยกรรมดำรงอยู่ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ หน่วยกรรมนั้นดำรงอยู่ในหน่วยประธาน ซึ่ง “是” ที่ใช้เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “有” (มี)

ความสัมพันธ์แบบแสดงความเป็นเจ้าของ

(4) 那本词典是小李的。(Fan, 1998)

“是” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในประโยค โดยเชื่อมหน่วยประธานกับหน่วยกรรมให้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงความเป็นเจ้าของ โดยในความสัมพันธ์รูปแบบนี้ หน่วยประธานจะแสดงความหมายในลักษณะที่เป็นสิ่งของที่อยู่ในครอบครองของหน่วยกรรม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ หน่วยกรรมทำหน้าที่แสดงความเป็นเจ้าของของหน่วยประธาน

“是” ในรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น คือ “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะของคำกริยาที่ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยทั่วไปในประโยค แต่ทว่าในภาษาจีนที่ค่อนข้างมีความซับซ้อนทางด้านไวยากรณ์นั้น ยังมีอีกรูปแบบหนึ่งของ “是” ที่มีลักษณะการใช้ที่แตกต่างออกไป ซึ่งหลายคนอาจมองข้าม และคิดว่า “是” ในรูปแบบดังกล่าวก็มีบทบาทหน้าที่เป็นคำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของ

ประโยคเช่นเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว “是” ในอีกรูปแบบหนึ่งนั้นมิได้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรมในประโยคแต่อย่างใด หากแต่ทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบหรือการแสดงน้ำเสียงของประโยคเหล่านั้น ซึ่ง “是” ในรูปแบบดังกล่าวก็คือ “是” ในรูปแบบของคำวิเศษณ์ ยกตัวอย่างเช่น

(5) 他是走了。(Xu, 1999)

“是” ในประโยคนี้มิได้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงหรือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรมในประโยค หากแต่ทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบหรือการแสดงน้ำเสียงของประโยคเท่านั้น ซึ่งในประโยคนี้ “是” ได้ทำหน้าที่เน้นการแสดงน้ำเสียงในประโยค โดยเป็นบทขยายกริยาและเน้นการกระทำหรือภาคแสดง “走” ซึ่งบทบาทหน้าที่ของ “是” ในลักษณะดังกล่าวเป็นบทบาทหน้าที่ของคำวิเศษณ์แสดงน้ำเสียงในภาษาจีน (Xu, 1999)

ในเนื้อหาของบทความวิชาการนี้ ผู้เขียนจะอธิบายถึงลักษณะ ตำแหน่งโครงสร้างประโยค และบทบาทหน้าที่ของ “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าโดยละเอียด เพื่อนำเสนอบทบาทหน้าที่ของ “是” ในภาษาจีนในอีกแง่มุมหนึ่งที่นอกเหนือจากการใช้เป็นคำกริยาในประโยค

เนื้อหา

จากการศึกษาการใช้ “是” ในลักษณะของคำวิเศษณ์จากเอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัย ตลอดจนตัวอย่างประโยคที่พบในคลังข้อมูล BLCU Corpus Center (BCC) ปี 2023 ของมหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง พบว่าในภาษาจีน “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์สามารถพบได้ในโครงสร้างประโยคสองรูปแบบด้วยกัน คือ “หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” และ “是 + ...的”

คำวิเศษณ์ “是” ในโครงสร้าง “หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่

มิใช่นามหรือนามวลี”

“หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” เป็นโครงสร้างประโยคที่พบได้บ่อยในภาษาจีน ซึ่งคำวิเศษณ์ “是” ในโครงสร้างนี้จะทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบหรือน้ำเสียงของประโยค โดยส่วนประกอบของประโยคที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” จะต้องเป็นคำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลีเท่านั้น (He, 2012) ซึ่งคำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลีในที่นี้หมายถึง คำกริยา กริยาวลี คุณศัพท์ คุณศัพท์วลี วลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปคำกริยา + กรรม หรือวลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปประธาน + ภาคแสดง เช่น

(1) 她是吃了。(BCC, 2023)

(2) 花儿是聪明。(BCC, 2023)

(3) 他是去看LA的主场了。(BCC, 2023)

(4) 刚才是你泼了她一桶水。(Xu, 1999)

ในตัวอย่างที่ (1) ส่วนประกอบของประโยคที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” คือคำกริยา “吃” ในตัวอย่างที่ (2) ส่วนประกอบของประโยคที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” คือคำคุณศัพท์ “聪明” ในตัวอย่างที่ (3) ส่วนประกอบของประโยคที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” คือวลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปคำกริยา + กรรม “去看LA的主场” และในตัวอย่างที่ (4) ส่วนประกอบของประโยคที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” คือวลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปประธาน + ภาคแสดง “你泼了她一桶水” จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่า “是” ที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งหน้าคำหรือวลีในประโยคมิได้ทำหน้าที่เชื่อมหน่วยประธานและหน่วยกรรมให้มีความสัมพันธ์กันแบบเสมอภาค ระบุประเภท แสดงการดำรงอยู่ หรือแสดงความเป็นเจ้าของ แต่ทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบของประโยคที่อยู่ด้านหลัง มีบทบาทในการแสดงถึงการเน้นย้ำ อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาในการขยายคำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลีที่อยู่ด้านหลังเป็นหลัก เช่น ในตัวอย่างที่ (1) -

(4) “是” ทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาเน้นส่วนประกอบของประโยค “吃” “聪明” “去看LA的主场” “你泼了她一桶水” ตามลำดับ ซึ่ง “是” ที่มิได้ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง แต่ทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบของประโยคเช่นนี้ตรงกับลักษณะบทบาทหน้าที่ของคำวิเศษณ์แสดงน้ำเสียงในภาษาจีน

นอกจากนี้ “是” ที่ทำหน้าที่ในรูปแบบของคำวิเศษณ์แสดงน้ำเสียงยังมีลักษณะพิเศษที่เป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งซึ่งก็คือ “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในประโยคนั้นๆ สามารถละได้ ซึ่งการละ “是” ออกไปจากประโยค ไม่เพียงแต่ไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบโครงสร้างประโยคเดิมแล้ว ยังไม่ส่งผลกระทบต่อความหมายเดิมที่ประโยคต้องการแสดงออกมาอีกด้วย เพียงแต่น้ำเสียงแสดงการเน้นย้ำในประโยคจะหายไปเท่านั้น เช่น

(5) 我是跑了。(BCC, 2023)
我跑了。
(6) 小萨是帅。(BCC, 2023)
小萨帅。
(7) 我们是去吃了一道合家欢的西餐。(BCC, 2023)
我们去吃了一道合家欢的西餐。

ซึ่งจะแตกต่างจาก “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา ซึ่งไม่สามารถละออกไปจากประโยคได้ เช่น

(8) 打是疼，骂是爱。(Fan, 1998)
打疼，骂爱。
(9) 疲乏和困倦是过分熬夜所引起的。(Fan, 1998)
疲乏和困倦过分熬夜所引起的。

จากตัวอย่างที่ (8) และ (9) หากละ “是” ออกไปจากประโยค ประโยคดังกล่าวก็จะขาดความสมบูรณ์ทางด้านโครงสร้าง ไม่สามารถแสดง

ความหมายออกมาได้ เนื่องจากขาด “是” ที่ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรม

อีกทั้ง หากต้องการจะทำให้ส่วนประกอบด้านหลังของประโยคที่มี “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะของคำวิเศษณ์ปรากฏอยู่ให้อยู่ในรูปปฏิเสธ จะต้องวางคำแสดงการปฏิเสธ “不” หรือ “没” ไว้ด้านหลัง “是” เท่านั้น เช่น

(10) 没有小性子的女孩是不可爱。(BCC, 2023)

(11) 听了他那一番话，我是没生气。(Xu, 1999)

“是” ในโครงสร้าง “หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” ที่กล่าวมาข้างต้นจัดเป็น “是” ที่มีบทบาทอยู่ในรูปแบบของคำวิเศษณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไปจาก “是” ที่เป็นคำกริยา โดยเฉพาะการทำหน้าที่เน้นและการไม่ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบในประโยค และหากดูจากประเภทของส่วนประกอบที่อยู่ในตำแหน่งด้านหลัง “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ ประโยคที่คำวิเศษณ์ “是” ปรากฏสามารถสรุปได้เป็นโครงสร้างดังต่อไปนี้

1. หน่วยนาม + 是 + คำกริยา
2. หน่วยนาม + 是 + กริยาวลี
3. หน่วยนาม + 是 + คำคุณศัพท์
4. หน่วยนาม + 是 + คุณศัพท์วลี
5. หน่วยนาม + 是 + วลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปประธาน + ภาคแสดง
6. หน่วยนาม + 是 + วลีที่มีโครงสร้างอยู่ในรูปคำกริยา + กรรม

คำวิเศษณ์ “是” ในโครงสร้าง “是 + ...的”

โครงสร้าง “是 + ...的” จัดเป็นโครงสร้างพิเศษชนิดหนึ่งในประโยค “是” ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจะปรากฏการใช้ร่วมกันระหว่าง “是” กับ “的” สามารถแบ่งออกได้เป็นสองรูปแบบ รูปแบบแรกจะเป็นรูปแบบในลักษณะที่ “是” เป็นคำกริยา และ “的” เป็นวลี โดย “是” จะมีบทบาทใน

การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรม และ “的” จะทำหน้าที่ในการละส่วนประกอบ “หน่วยกรรม” ในประโยค (Zhang, 2007) เช่น

(12) 这本书是我的。(BCC, 2023)

ซึ่งในประโยคนี้ “是” ได้ทำการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธาน “这本书” กับ หน่วยกรรม “我的(书)” และ “的” ได้ทำหน้าที่ในการละ “书” ที่ซึ่งเป็นหน่วยกรรมในประโยค

ส่วนรูปแบบที่สองจะเป็นรูปแบบในลักษณะที่ “是” เป็นคำวิเศษณ์แสดงน้ำเสียง และ “的” เองก็เป็นคำแสดงน้ำเสียงเช่นเดียวกัน ซึ่งรูปแบบนี้เองเป็นรูปแบบที่บทความวิชาการนี้ต้องการนำเสนอ เนื่องจากมีลักษณะการใช้ที่ค่อนข้างเฉพาะและแตกต่างจากรูปแบบแรก ซึ่งหลายคนมักมิได้แบ่งแยกและคิดว่า “是” ในโครงสร้าง“是 + ...的” ทั้งสองรูปแบบเป็น “是” ที่มีบทบาทหน้าที่เดียวกัน

โครงสร้าง “是 + ...的” ในรูปแบบที่ทั้ง “是” และ “的” ต่างก็เป็นคำแสดงน้ำเสียงนี้ โดยทั่วไปจะใช้เพื่อแสดงการอธิบายหรือบรรยายลักษณะของหน่วยประธานในประโยค โดยทั้งประโยคนั้นมักแสดงน้ำเสียงเน้นย้ำความหมายในทางการอธิบายถึงสถานการณ์ หลักการและเหตุผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลผู้ฟังเกิดความเชื่อถือหรือคล้อยตาม (Liu, Pan & Gu, 2004) เช่น

(13) 这样的好日子我是做梦也没想到过的。(Li, 2011)

(14) 张恩德同志是为人民的利益而死的，他的死是比泰山还要重的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

สำหรับจุดเด่นของโครงสร้างประโยค “是 + ...的” ที่ “是” ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์บอกน้ำเสียง และ “的” เป็นคำบอกน้ำเสียงนี้ ตำแหน่งตรงกลางระหว่าง “是” และ “的” จะต้องเป็นคำกริยา กริยาวลี คุณศัพท์

หรือ คุณศัพท์วลีเท่านั้น (Liu, 2004)

ในกรณีที่ตำแหน่งตรงกลางระหว่าง “是” และ “的” เป็นกริยาวลี กริยาวลีที่ปรากฏอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวมักมีรูปแบบโครงสร้างเป็น “คำกริยา + บทเสริมบอกความเป็นไปได้” หรือ “คำกริยานุเคราะห์ + คำกริยา” เช่น

(15) 善意、恶意，不是猜想的，是可以看得出来的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(16) 经过三年修整以后，这里园林的面貌是会有变化的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

ในกรณีที่ตำแหน่งตรงกลางระหว่าง “是” และ “的” เป็นคุณศัพท์วลี นอกจากสามารถใช้คุณศัพท์วลีโดยทั่วไปแล้ว ยังสามารถใช้วลีรูปแบบคงที่ที่มีลักษณะเป็นคำคุณศัพท์ได้อีกด้วย เช่น

(17) 他的经验是相当丰富的。(Li, 2011)

(18) 他对你是诚心诚意的，你可别冤枉他。(Liu, Pan & Gu, 2004)

นอกจากกริยาวลีหรือคุณศัพท์วลีแล้ว คำกริยาหรือคำคุณศัพท์ที่มีลักษณะเป็นคำเดี่ยวก็สามารถปรากฏอยู่ ณ ตำแหน่งตรงกลางระหว่าง “是” และ “的” ได้เช่นกัน เช่น

(19) 我们面前的困难是有的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(20) 书房是空的，也没有人。(Li, 2011)

สำหรับคำวิเศษณ์ “是” ในโครงสร้าง “是 + ...的” เองก็มีข้อควรสังเกตเฉกเช่นเดียวกับคำวิเศษณ์ “是” ในโครงสร้าง “หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” กล่าวคือ กรณีที่ อยู่ในรูปปฏิเสธ ในโครงสร้าง “是 + ...的” ที่ “是” ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ จะไม่ปรากฏรูปแบบ “不是 + ...的” หากแต่เป็น “是不 + ...的” เช่น

(21) 老王是不戴眼镜的。(Xu, 1999)

(22) 我是不会开这种拖拉机的。(Lu, 2016)

อีกทั้ง “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ในโครงสร้าง “是 + ...的” ยังสามารถละได้ โดยมักจะละไปพร้อมกับ “的” ซึ่งการละ “是” และ “的” ออกไปจากประโยคมิได้ส่งผลกระทบต่อความหมายที่ประโยคต้องการแสดงแต่อย่างใด เพียงแต่รูปประโยคจะเปลี่ยนจาก “是 + ...的” ไปเป็นประโยคที่คำกริยาหรือคำคุณศัพท์ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงเท่านั้น และน้ำเสียงเน้นย้ำในประโยคจะหายไป เช่น

(23) 傻孩子，妈永远是喜欢你的。(Xu, 1999)
傻孩子，妈永远喜欢你。

(24) 他是一定愿意去的。(Lu, 2016)
他一定愿意去的。

นอกจากนี้ คำที่ทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาแสดงเป้าหมาย น้ำเสียงและเวลาบางคำก็สามารถปรากฏอยู่ในประโยค “是 + ...的” ได้โดยตำแหน่งของคำดังกล่าวสามารถอยู่ได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง “是” ซึ่งจุดนี้จะต้องดูจากการทำหน้าที่ขยายคำของคำเหล่านั้น หากคำประเภทดังกล่าวทำหน้าที่ขยายทั้งประโยค “是 + ...的” จะต้องวางไว้ด้านหน้า “是” และหากคำประเภทดังกล่าวทำหน้าที่ขยายส่วนประกอบเพียงบางส่วนที่ปรากฏอยู่ตรงกลางระหว่าง “是” และ “的” จะต้องวางไว้ด้านหลัง “是” เช่น

(25) 这是群众创造的一种新形式，跟我们党历史上采取的形式是有区别的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(26) 这件事所以做得这样迅速和顺利，是跟我们把工人阶级同民族资产阶级之间的矛盾当作人民内部矛盾来处理，密切相关的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(27) 那时候，在这么高的山上，修这么大

的工程，一定是很不容易的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(28) 我们相信，各地这种典型的好人好事是一定不少的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(29) 羊皮筏子，过去是听说过的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

(30) 必须优先发展生产资料的生产，这是过去已经定了的。(Liu, Pan & Gu, 2004)

และอีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ เนื่องจาก คำวิเศษณ์ “是” ในรูปประโยค “是 + ...的” ทำหน้าที่แสดงน้ำเสียงเน้นย้ำ ดังนั้นตามปกติทั่วไปแล้ว ประโยคที่มี “是” ในลักษณะดังกล่าวปรากฏจะไม่สามารถทำให้อยู่ในรูปประโยคคำถามได้ นอกเสียจากจะทำให้ประโยคดังกล่าวอยู่ในกรณีที่เป็นการเอ่ยถามข้อสงสัยต่อความเป็นจริงที่ประโยคแสดงหรือในกรณีที่เอ่ยถึงความคิดเห็นของตนเองก่อน จากนั้นจึงค่อยซักถามความเห็นของอีกฝ่าย เช่น

(31) 他心里是透亮的吗？

(32) 问题是不能解决的，对不对？

สรุป

จากเนื้อหาข้างต้น สามารถเห็นได้ว่า “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์นั้นมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจาก“是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งลักษณะดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็นห้าประการหลักดังนี้

ประการแรก “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์จะทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบของประโยค มีบทบาทในการแสดงถึงการเน้นย้ำความแน่นอน อีกทั้งยังทำหน้าที่ในการขยายคำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลีที่อยู่ด้านหลัง เช่น

他是去了。(BCC, 2023)

ประการที่สอง “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์จะอยู่ในตำแหน่งหน้า

คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลีเสมอ ซึ่งในประโยคประเภทนี้ “是” จะไม่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดง หากแต่จะทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาในประโยค เช่น

云殿是生气了。 (BCC, 2023)

ประการที่สาม “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์สามารถละได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประโยคและความหมายที่ประโยคต้องการแสดงแต่อย่างใด เพียงแต่น้ำเสียงในประโยคจะเกิดการอ่อนลง ขาดการเน้นย้ำเท่านั้น เช่น

她是漂亮。(BCC, 2023)
她漂亮。

ประการที่สี่ “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์จะไม่ปรากฏอยู่ในรูปปฏิเสธ “不是” ซึ่งหากต้องการจะทำให้ส่วนประกอบด้านหลังอยู่ในรูปปฏิเสธ จะต้องวางคำแสดงการปฏิเสธ “不” หรือ “没” ไว้ด้านหลัง “是” เท่านั้น เช่น

张国焘是不老实。 (BCC, 2023)

ประการที่ห้า “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ที่ปรากฏร่วมกับ “的” ในโครงสร้างประโยค “是 + ...的” สามารถละได้ ซึ่งการละ “是” และ “的” ในประโยคโครงสร้างดังกล่าวมิได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบโครงสร้างประโยคแต่อย่างใด อีกทั้งความหมายยังคงเดิม เพียงแต่ขาดน้ำเสียงแสดงการเน้นย้ำเท่านั้น ซึ่ง “是” ในลักษณะนี้จะทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยา เช่น

群众是需要高质量的精神粮食的。 (Xu, 1999)
群众需要高质量的精神粮食。

กล่าวโดยสรุป ในภาษาจีน “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ในประโยคจะไม่ทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประธานและหน่วยกรรม แต่จะทำหน้าที่เน้นส่วนประกอบในประโยคหรือการแสดงน้ำเสียง มักพบได้ในประโยคที่ตำแหน่งด้านหลังของ “是” เป็นคำกริยา กริยาวลี คำคุณศัพท์ คุณศัพท์วลี

และวลี “的” โดย “是” ที่อยู่ในตำแหน่งหน้าคำหรือวลีดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยาเท่านั้น และจะไม่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค นอกจากนี้ “是” ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ที่ปรากฏอยู่ในประโยคนั้น ๆ สามารถละได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบโครงสร้างและการแสดงความหมายของประโยค และในภาษาจีน “是” ที่ทำหน้าที่ในลักษณะของคำวิเศษณ์จะปรากฏอยู่ในโครงสร้างประโยคสองรูปแบบด้วยกัน คือ “หน่วยนาม + 是 + คำหรือวลีอื่นที่มิใช่นามหรือนามวลี” และ “是 + ...的”

บรรณานุกรม

Fan, X. (1998). *Sentence Types in Chinese.* Taiyuan: Shuhai Press.

He, W. B. (2012). *A Study on the Emphasis Sentence of “Shi” in Modern Chinese.* Beijing: China Social Science Press.

Huang,B. R., Liao, X. D. (2017). *Xiandai Hanyu.* Beijing: Higher Education Press.

Li, L. D. (2011). *Modern Chinese sentence patterns.* Beijing: The Beijing Education Press.

Liu, X. C. (2004). Discussion on the Nature and Usage of “Shi” and “De” in the “Shi...de” and “De Shi” Formats. *Journal of Language and Literature Studies,* (2), 101-104.

Liu, Y. H., Pan, W. Y., Gu, W. (2004). *Practical Modern Chinese Grammar.* Beijing: The Commercial Press.

Lu, S. X. (2016). *Xiandai Hanyu Babai Ci.* Beijing: The Commercial Press.

Wang, L. (1985). *Modern Chinese Grammar.* Beijing: The Commercial Press.

Xu, X. M. (1999). *A Study of “Shi” Sentences in Modern Chinese.*

(Doctor's Thesis, Fudan University).

Zhang, L. (2007). *An Analytical Study of the Syntax, Semantics and Pragmatics of the "Shi...de" Sentence.* (Master's Thesis, Shanghai international Studies University).